

Vergaderjaar 2010–2011

31 936

Luchtvaartbeleid

Nr. 39

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 oktober 2010

In het Algemeen Overleg gebiedsontwikkeling luchthaven Twente en omgeving van 5 oktober 2010 (kamerstuk 31 936, nr. 38) heeft mijn voorganger u toegezegd om een nadere toelichting te geven op de door het Rijk gemaakte kosten bij de gebiedsontwikkeling en op het (besluitvormings)proces rond de MIRT verkenning A1 zone. Met deze brief wil ik invulling geven aan deze toezegging.

Kosten en opbrengsten gebiedsontwikkeling luchthaven Twente en omgeving

Plankosten

Sinds juni 2007 is er door Rijk en regio in een gezamenlijke projectorganisatie gewerkt aan een ruimtelijke invulling van het gebied van het voormalige militaire luchtvaartterrein Twente. Hierin is in een open planproces gezorgd voor een gelijkwaardige uitwerking van twee ontwikkelingsplannen: één met luchthaven en één zonder luchthaven. Voor dit planproces zijn door Rijk, provincie Overijssel en gemeente Enschede kosten gemaakt voor bijvoorbeeld onderzoek, huisvesting van de projectorganisatie, informatiebijeenkomsten, stedenbouwkundige plannen, etc. Hierbij is vooraf afgesproken dat deze kosten worden gedekt door de opbrengsten van de gebiedsontwikkeling. Rijk, provincie en gemeente krijgen derhalve allen hun financiële bijdragen weer terug. Het Rijk (het ministerie van Financiën) heeft € 3,95 mln. aan plankosten voorgesloten en ontvangt die medio januari 2011 weer terug van de, inmiddels regionale, projectorganisatie VTM.

Beheerkosten

Het voormalig militaire (luchthaven)terrein is per 31 december 2007 in handen van Domeinen, en later het RVOB. Als eigenaar en beheerder van het gebied is het vanzelfsprekend dat het Rijk sinds die tijd kosten heeft

moeten maken voor het beheer van het gebied. Tijdens het planproces zijn er dus, los van de uiteindelijk gekozen bestemming, ook kosten gemaakt voor bewaking, vorstvrij houden van gebouwen, klein onderhoud etc. De totale kosten van beheer van het gebied gerekend vanaf het vertrek van Defensie tot aan het moment van grondoverdracht zijn € 5,4 mln. Circa € 0,5 mln. hiervan is toe te schrijven aan de keuze om de luchthaven Twente gedurende het planproces open te houden voor General Aviation. Om de kosten zo laag mogelijk te houden zijn in deze periode ook gebouwen binnen het gebied verhuurd. Dit heeft een bedrag opgeleverd van € 1,5 mln. Beheerkosten en opbrengsten zijn voor rekening gekomen van de eigenaar en beheerder van het terrein, het Ministerie van Financiën.

Kosten aanbesteding interim-exploitatie

Op verzoek van de Tweede Kamer is gepoogd om de luchthaven Twente gedurende het planproces open te stellen voor commerciële burgerluchtvaart, de zogeheten «interim-fase». Hiervoor heeft uw Kamer destijds aanvullend € 3 mln. vrijgemaakt door middel van het amendement-Koopmans (31 200 XII, nr. 60). Voor de aanbesteding van deze interim-exploitatie zijn juridische- en proceskosten en «fysieke voorbereidingskosten» (veiligheidsanalyse, gedeeltelijke opruiming van de landingsbaan) gemaakt. Het gaat dan om respectievelijk ca. € 0,7mln. (Ministerie van Financiën) en € 1,2 mln. (Ministerie van Verkeer en Waterstaat). De bijdrage van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat is ten laste gekomen van de vrijgemaakte € 3 mln.

Saneringskosten

Over het algemeen is er bij gebiedsontwikkeling bodemsanering nodig bij een wijziging naar meer gevoelige bestemmingen. De gebiedsontwikkeling Twente en omgeving omvat naast de luchthaven ook nieuwe ontwikkelingen zoals natuur, woningbouw en bedrijvigheid. Het historisch gebruik van de luchthaven Twente heeft op sommige locaties geleid tot vervuiling van de grond en tot aanwezigheid van munitie. Op basis van uitvoerig bodemonderzoek en uitgaande van de gebiedsontwikkeling conform de aangenomen structuurvisie, is in de verkoopovereenkomst tussen Rijk en regio gekomen tot een afkoopsom van € 7 mln. voor de sanering van de grond. De afkoopsom komt ten laste van de ministeries van Defensie en Financiën. Sanering zou ook nodig zijn geweest bij keuze voor een andere gebiedsontwikkeling.

Doorstart luchthaven

Zoals in de kamerbrief van 11 december 2009 (31 936, nr. 17) en de bijbehorende bijlage is aangegeven is het Rijk bereid om, als dat bijdraagt aan een snelle en succesvolle aanbesteding van de luchthaven en wanneer dit volgens de regels van staatssteun mogelijk is, in beperkte mate te investeren in de infrastructuur van de luchthaven. Het gaat dan om maximaal € 1,8 mln., dit is het resterende deel van het door middel van het amendement Koopmans vrijgemaakte bedrag waarvan reeds € 1,2 mln. is ingezet in de voorbereidingen van de aanbesteding van de interim-exploitatie.

Opbrengsten

De verkoopprijs voor de grond van de voormalige vliegbasis Twente is tot stand gekomen door de residuele grondwaarde methodiek. Dit betekent dat de bestemming van de grond (in dit geval een gebiedsontwikkeling met luchthaven, natuur, woningbouw, leisure en (luchthavengebonden)

bedrijvigheid) de waarde van de opbrengst bepaalt en de kosten voor aanleg zoals bij voorbeeld bouw- en woonrijp maken, maar ook de plankosten en dergelijke hier weer van worden afgetrokken. Op deze wijze is de verkoopprijs vastgesteld op € 29,8 mln. Deze opbrengst komt ten goede aan de ministeries van Financiën en Defensie.

In bijlage 1 zijn de kosten en opbrengsten in tabelvorm opgenomen.

Proces MIRT verkenning A1 zone

In het MIRT spelregelkader zijn drie fasen te onderscheiden, te weten: verkenningfase, planuitwerkingsfase en realisatiefase. Bij het doorlopen van deze fasen zijn er per project vijf beslismomenten te onderscheiden. Er is geen automatische doorstroming van de ene fase naar de volgende fase. Per fase wordt een expliciete beslissing genomen over het wel of niet (blijven) opnemen van het project in het MIRT projectenboek.

In het bestuurlijk overleg MIRT van 19 mei 2009 is gekomen tot een startbeslissing voor de gebiedsgerichte MIRT verkenning A1 zone. In een brief van 15 juli 2009 aan de provincie Overijssel is vastgelegd onder welke condities deze startbeslissing is genomen.

Binnen de MIRT verkenning A1 zone wordt naar verschillende aspecten en modaliteiten onderzoek gedaan in het brede gebied van de A1. Als onderdeel van deze verkenning onderzoekt de regio Twente zelf in een wegenvisie waar huidige en toekomstige knelpunten op het Twentse wegennet worden verwacht binnen de economische kerngebieden van Twente. De Gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente is één van deze gebieden. In de najaarsronde van de MIRT overleggen (9 november 2010) zullen de resultaten van de MIRT verkenning A1 zone worden vastgesteld en zullen in overleg met de regio vervolgstappen worden bepaald. Over de uitkomst van het MIRT-overleg zal ik u dit najaar nader informeren.

Uw Kamer heeft aangegeven het belangrijk te vinden om een regionale bijdrage voor de A1 te laten meewegen. In het MIRT overleg zal besproken worden hoe een regionale bijdrage kan worden meegewogen in de besluitvorming.

Ik hoop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

De staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
J. J. Atsma

Kosten en opbrengsten gebiedsontwikkeling luchthaven Twente en omgeving

Kosten, terug te ontvangen /onder voorwaarden toegezegd

	(in € mln)		Toelichting
Plankosten gebiedsontwikkeling	3,95	Ministerie van Financiën	Wordt terug ontvangen medio januari 2011
Doorstart luchthaven	1,80	Ministerie van V&W	Onder voorwaarden toegezegd
Kosten			
Beheerkosten	5,40	Ministerie van Financiën	
Kosten voorbereiding interim-exploitatie	0,70	Ministerie van Financiën	
Kosten voorbereiding interim-exploitatie	1,20	Ministerie van V&W	
Saneringskosten	7,00	Ministerie van Financiën Ministerie van Defensie	
<i>Totaal</i>	<i>14,30</i>		<i>Reeds besteed/hard toegezegd</i>
Opbrengsten			
Verhuur	1,50	Ministerie van Financiën	
Grondverkoop	29,80	Ministerie van Financiën Ministerie van Defensie	
<i>Totaal</i>	<i>31,30</i>		
Totaal*	17,00	Opbrengsten	

* Exclusief terug te ontvangen/onder voorwaarden toegezegde kosten